

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Sotsiaalkaitseminister
määrus
terviktekst
01.01.2025
31.08.2025
RT I, 29.12.2024, 58

Abivahendite loetelu, abivahendite eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise otsustamise ja erandite tegemise tingimused ja kord ning abivahendi kaardi andmed

Vastu võetud 21.12.2015 nr 74
[RT I, 29.12.2015, 41](#)
jõustumine 01.01.2016

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.08.2016	RT I, 27.08.2016, 5	01.09.2016
21.12.2017	RT I, 29.12.2017, 13	01.01.2018
30.10.2018	RT I, 02.11.2018, 5	05.11.2018
12.12.2018	RT I, 19.12.2018, 13	01.01.2019, osaliselt 01.07.2019, 01.01.2020.
12.09.2019	RT I, 18.09.2019, 3	01.10.2019, osaliselt 01.01.2020
23.09.2020	RT I, 25.09.2020, 3	01.10.2020
21.12.2021	RT I, 29.12.2021, 7	01.01.2022
25.04.2022	RT I, 28.04.2022, 17	01.05.2022
11.05.2023	RT I, 16.05.2023, 3	19.05.2023
28.09.2023	RT I, 04.10.2023, 4	01.11.2023
18.12.2024	RT I, 29.12.2024, 22	01.01.2025, osaliselt 01.09.2025

Määrus kehtestatakse [sotsiaalhoolekande seaduse](#) § 47 lõigete 2¹, 3⁴, 5 ja 8, § 48 lõike 2, § 51 lõike 2, § 52 lõike 3 ning § 55 lõigete 2¹ ja 3 alusel.
[\[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025\]](#)

§ 1. Reguleerimisala

Määruses sätestatakse:

- 1) abivahendite loetelu, kuhu on kantud sotsiaalhoolekande seaduse § 48 lõikes 3 nimetatud andmed (määruse lisa);
- 2) abivahendi kasutamise vajaduse tuvastajad sõltuvalt abivahendi keerukusest;
- 3) tasu maksmise kohustuse ülevõtmise taotlemisel taotlusele kantavate andmete ja taotlusele lisatavate dokumentide loetelu;
- 4) abivahendi kaardi andmekoosseis;
- 5) abivahendi kasutamise nõustamine;
- 6) abivahendi eest tasu maksmise kohustuse erandkorras ülevõtmise otsustamise (edaspidi *erandi otsustamine*) täpsemad tingimused;
- 7) spetsialistid, kellel on abivahendi müümiseks või üürimiseks sobiv kvalifikatsioon ja ettevalmistus;
- 8) isikule enne puude raskusastme tuvastamist või töövõime hindamist vajalike, isiku igapäevaelus toimetulekut toetavate abivahendite loetelu.
[\[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025\]](#)

§ 2. Taotlusele kantavad andmed ja taotlusele lisatavad dokumendid

- (1) Isik esitab abivahendi eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmise taotlemisel järgmised andmed:
- 1) taotleja ees- ja perekonnanimi, isikukood;

- 2) taotleja kontaktandmed (aadress, telefon, e-posti aadress);
- 3) otsuse kättesaamise viis (postiaadress, e-posti aadress).

(2) Isik, välja arvatud riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniiikka jõudnud isik uriini absorbeerivate abivahendite puhul, esitab abivahendi müüja või üürija poole pöördumisel arsti, õe, ämmaemanda, füsioterapeudi, logopeedi või tegevusterapeudi tõendi või rehabilitatsiooniplaani abivahendi vajaduse kohta. Tõendil või rehabilitatsiooniplaanis on märgitud toote ISO-kood, selle puudumise korral nimetus või kirjeldus, mis võimaldab abivahendi ISO-koodi täpsusega kindlaks määrata.
[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]

(2¹) Abivahendi kasutamise vajaduse võib tuvastada ja sellekohase tõendi väljastada:

- 1) arst;
- 2) õde;
- 3) ämmaemand;
- 4) füsioterapeut, kellel on füsioterapeudi kutse või riiklikult tunnustatud kõrgharidus füsioteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon ja kes töötab tõendi väljastamise hetkel füsioterapeudina rehabilitatsiooni- või tervishoiuteenuse osutaja juures;
- 5) tegevusterapeut, kellel on tegevusterapeudi kutse või riiklikult tunnustatud kõrgharidus tegevusteraapias või sellele vastav kvalifikatsioon ja kes töötab tõendi väljastamise hetkel tegevusterapeudina rehabilitatsiooni- või tervishoiuteenuse osutaja juures;
- 6) logopeed, kellel on logopeedi 7. või 8. taseme kutse;
- 7) audioloog, kellel on magistrikraad audioloogias;
- 8) rehabilitatsioonimeeskond rehabilitatsiooniplaanina.

[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]

(2²) [Kehtetu - RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]

(2³) [Kehtetu - RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]

(3) [Kehtetu - RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]

§ 3. Abivahendi kaart

(1) Sotsiaalkaitse infosüsteemi kantakse järgmised elektroonilise abivahendikaardi andmed:

- 1) abivahendi saaja isikukood;
- 2) abivahendi saaja ees- ja perekonnanimi;
- 3) tehingu sooritaja isikukood;
- 4) abivahendi saaja õigustatuse alus vastavalt sotsiaalhoolekande seaduses sätestatule;
- 5) märke täiendava kontrolli vältimiseks;
- 6) märke toimetulekutoetuse saamise kohta (jah/ei);
- 7) tehingu ID;
- 8) abivahendi ISO-kood;
- 9) abivahendi nimetus ja mudel;
- 10) tellimusmeditsiiniseadme identifitseerimisandmed;
[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]
- 11) abivahendi näidustus ja kitsendus;
- 12) üüritava või individuaalselt valmistatud abivahendi seerianumber;
- 13) märke, kas tegu on müügi- või üüritehinguga;
- 14) abivahendi ISO-koodi limiidid (samasse limiidigrupi kuuluvate abivahendite ISO-koodid, välistavad ja eelduslikud ISO-koodid, limiidiperioodil tehtud tehingute nimekirj, koguseline limiit, kasutatud limiit, vaba limiit, limiidiarvestuse periood);
- 15) abivahendite kogus;
- 16) märke kehapoole kohta teatud abivahendite puhul;
- 17) abivahendi kasutusaeg kuudes;
- 18) abivahendi piirhind;
- 19) abivahendi piirmäär;
- 20) abivahendi kogumaksumus;
- 21) riigi poolt tasu maksmise kohustuse ülevõtmisega tasutav summa käibemaksuga;
- 22) isiku omaosaluse summa käibemaksuga;
- 23) erandi otsus;
[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]
- 24) märke tehingu teostamise kohta erandi otsuse alusel;
[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]
- 25) tehingu tegemise kuupäev;
[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]
- 26) märke tõendi vajaduse kohta;
- 27) abivahendi kasutamise vajaduse tuvastanud tervishoiutöötaja registreerimiskood või tervishoiuteenust või rehabilitatsiooniteenust osutava asutuse registrikood;
[RT I, 16.05.2023, 3- jõust. 19.05.2023]
- 28) abivahendi määramise kuupäev;

29) üüritehingu lõpetamisel üüri loomise (esimese tehingurea) ID ja üüritehingu tehingurea muud andmed (abivahendi grupi ISO-kood, tehingu kuupäev, seadme seerianumber);

30) üüri lõpetamise kuupäev ja kellaaeg;

31) tehingurea tühistamiseks tehingurea ID ja muud tehingu andmed (abivahendi grupi ISO-kood, tehingu kuupäev, seadme seerianumber, kogumaksumus);

32) tehingurea tühistamise põhjus ja tühistamise aeg (kuupäev ja kellaaeg).

(2) Abivahendi müüja või üürija esitab sotsiaalkaitse infosüsteemi elektroonilise kanali kaudu lõike 1 punktides 1, 3, 5, 8–10, 12, 13, 15, 16, 20–22, 24, 25 ja 27–32 nimetatud andmed.

[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]

(3) Abivahendi müüjale või üürijale võimaldatakse elektroonilise abivahendikaardi andmete esitamisel kontrollida sotsiaalkaitse infosüsteemist lõike 1 punktides 2, 4, 6, 7, 11, 14, 17–19, 23 ja 26 nimetatud andmeid.

[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]

§ 4. Abivahendi üürimine

(1) Teenuseosutaja säilitab abivahendi üürimisel hoolduse raames välja vahetatud elektroonilisi komponente ja muid osi, mille maksumus ületab 100 eurot, kolm kuud. Garantiiremondi käigus ja muude kui riigieelarveliste vahendite eest välja vahetatud osi ei ole vaja säilitada.

(2) Teenuseosutaja tagab liikumisabivahendit kasutavale isikule üürimise ajal tehtavate hooldustööde ajaks asendustoote.

(3) Abivahendi üürimisel kinnitab isik hooldustööde tegemist teenuseosutaja poolt allkirjaga.

(4) Teenuseosutaja säilitab käesolevas määruses abivahendile kehtestatud kasutusaja jooksul kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis üüritava abivahendi hooldustööde kohta järgmised andmed:

1) hoolduse raames tehtud tööd;

2) tööde teostamise kuupäev;

3) isiku allkiri.

§ 5. Abivahendi sobitamine ja kohandamine

(1) Teenuseosutaja on kohustatud sobitama ja kohandama abivahendi vastavalt kasutaja individuaalsetele eripäradele.

(2) Vaidluse korral on teenuseosutajal ja kasutajal õigus pöörduda Sotsiaalkindlustusameti poole eksperdiarvamuse saamiseks, et tagada kasutajale sobivad ja kulutõhusad abivahendi kohandused.

§ 6. Abivahendi kasutamise nõustamine

Teenuseosutaja on kohustatud kasutajale või tema esindajale selgitama:

1) õigeid ja eesmärgipäraseid abivahendi kasutamise tingimusi;

2) abivahendi hooldamise tingimusi;

3) abivahendi kasutamisega seotud ohutingimusi;

4) üürimise korral abivahendi kohustusliku hoolduse tingimusi ja sagedust.

§ 7. Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise erandi otsustamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras isiku taotluse alusel omaosalust vähendada kuni viie protsendini, kuid mitte alla 7 euro, kui isiku majanduslik olukord ei võimalda omaosalust tasuda.

(2) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras võtta uue abivahendi eest tasu maksmise kohustuse üle enne isikule hüvitatud sama ISO-koodiga abivahendi kasutusaja lõppu, kui abivahend on muutunud kasutajale ebasobivaks:

1) tervislikel põhjustel (näiteks kuulmise või nägemise halvenemine);

2) kasutajast mitteolenevatel põhjustel (näiteks kasvamine lapseas või hävimine õnnetusjuhtumi tagajärjel).

(3) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras võtta tasu maksmise kohustuse üle abivahendi eest, mille nimetus ei ole kantud abivahendite loetellu.

(4) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras abivahendi kasutusaja jooksul abivahendile kehtestatud piirlimiiti suurendada, kui isikul on diagnoosist või funktsioonihäirest tulenev põhjendatud vajadus kasutada piirlimiidist suuremat kogust.

(5) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras otsustada abivahendile kehtestatud piirhinna muutmise, kui sobiva funktsionaalsusega abivahendit ei ole võimalik piirhinnasiseselt leida.

(6) Sotsiaalkindlustusamet võib erandkorras otsustada abivahendile kehtestatud müügi- või üüritehingu nõude muutmise:

- 1) kui lühiajalise vajaduse tõttu ei ole otstarbekas abivahendit osta;
- 2) kui pikaajalise vajaduse tõttu ei ole majanduslikult otstarbekas abivahendit üürida;
- 3) isiku tervises seisundist tulenevatel põhjustel.

(7) Tasu maksmise kohustuse ülevõtmise erandi taotlemiseks lisab isik taotlusele:

- 1) abivahendite loetelus abivahendile kehtestatud piirhinna ühekordse tõstmise või loeteluvälise abivahendi taotlemiseks või kui abivahendile ei ole kehtestatud piirhinda, vähemalt kaks ühestel alustel võrreldavat hinnapakumust (kui abivahendit pakub ainult üks teenuseosutaja, lisatakse vaid üks hinnapakumust);
- 2) enne abivahendi kasutusaaja lõppu sama ISO-koodi ja nimetusega abivahendi taotlemiseks selgitused ja põhjendused uue abivahendi vajaduse kohta;
- 3) abivahendi omaosaluse vähendamiseks selgitused ja põhjendused omaosaluse vähendamise vajaduse kohta;
- 4) paragrahvi 2 lõikes 2 nimetatud tõendi abivahendi vajaduse kohta;
- 5) loeteluvälise abivahendi taotlemiseks eriarsti, füsioterapeudi või tegevusterapeudi tõendi abivahendi vajaduse kohta.

(8) Sotsiaalkindlustusamet võtab tasu maksmise kohustuse üle ilma korduva abivahendi vajaduse tuvastamiseta määruse lisas nimetatud juhtudel.

[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]

§ 7¹. Igapäevaelus toimetulekut toetavate abivahendite loetelu

Isikule enne puude raskusastme tuvastamist või töövõime hindamist vajalikud, isiku igapäevaelus toimetulekut toetavad abivahendid on:

- 1) rinnaproteesid;
- 2) silmaproteesid;
- 3) kuulmisabivahendid ja heli ülekandesüsteemid juhul, kui isikul on tuvastatud kuulmislangus alates 30 detsibellist;
- 4) ala- ja ülajäsemeproteesid;
- 5) juukseproteesid.

[RT I, 28.04.2022, 17- jõust. 01.05.2022]

[RT I, 04.10.2023, 4- jõust. 01.11.2023]

§ 8. Rakendussätted

(1) [Kehtetu - RT I, 18.09.2019, 3- jõust. 01.10.2019]

(2) 2016. aasta 1. jaanuari seisuga laenutuses olevatele abivahenditele kohaldatakse üürimise nõudeid järgmiste erisustega:

- 1) pärast 2013. aasta 1. jaanuari laenutusse registreeritud abivahendi kasutusaeg lõpeb pärast 2016. aasta 1. jaanuari käesoleva määruse lisas abivahendile kehtestatud kasutusaajaga, kuid mitte varem kui kasutuslepingu lõppemisega;
- 2) ajavahemikul 2010. aasta 1. jaanuarist kuni 2012. aasta 31. detsembrini laenutusse registreeritud abivahendi kasutusaeg lõpeb pärast 2016. aasta 1. jaanuari käesoleva määruse lisas abivahendile kehtestatud kasutusaajast 3/4 möödumisel, kuid mitte varem kui kasutuslepingu lõppemisega;
- 3) ajavahemikul 2007. aasta 1. jaanuarist kuni 2009. aasta 31. detsembrini laenutusse registreeritud abivahendi kasutusaeg lõpeb pärast 2016. aasta 1. jaanuari käesoleva määruse lisas abivahendile kehtestatud kasutusaajast poole möödumisel, kuid mitte varem kui kasutuslepingu lõppemisega;
- 4) 2006. aasta jooksul laenutusse registreeritud abivahendi kasutusaeg lõpeb 2018. aasta 1. jaanuaril, kuid mitte varem kui kasutuslepingu lõppemisega;
- 5) enne 2006. aasta 1. jaanuari laenutusse registreeritud abivahendi kasutusaeg lõpeb 2017. aasta 1. jaanuaril, kuid mitte varem kui kasutuslepingu lõppemisega.

[RT I, 27.08.2016, 5- jõust. 01.09.2016]

(3) Seoses elektroonilisele abivahendikaardile üleminekuga esitab abivahendi müüja või üürija alates 1. oktoobrist 2020. a kuni vajaduse äralangemiseni, kuid kõige kauem 31. detsembrini 2020. a lisaks § 3 lõikes 2 nimetatud andmetele ka paberil abivahendikaardil käesoleva määruse kuni 30. septembrini 2020. a kehtinud redaktsiooni § 3 lõikes 2 nimetatud andmed. Andmete paberil abivahendikaardile kandmise vajaduse otsustab Sotsiaalkindlustusamet, hinnates andmete laekumist ja terviklikkust.

[RT I, 25.09.2020, 3- jõust. 01.10.2020]

(4) Kui isikule on väljastatud abivahendi tõend ISO-koodiga 06.03 (lülisambaortoosid), 06.04 (abdominaalortoosid), 06.06 (ülajäsemeortoosid), 06.12 (alajäsemeortoosid), 09.24 (uriini eritumist suunavad abivahendid) või 09.27 (uriinikogujad) tähistatud abivahendi kohta käesoleva määruse enne 1. jaanuari 2022. a kehtinud redaktsiooni kohaselt ja isik pöördub sotsiaalhoolekande seaduse § 51 lõike 4 kohaselt abivahendi müüja poole abivahendi ostmiseks, võtab Sotsiaalkindlustusamet tasu maksmise kohustuse üle kuni 31. jaanuarini 2022. a.

[RT I, 29.12.2021, 7- jõust. 01.01.2022]

§ 9. Määruse jõustumine

(1) Määrus jõustub 1. jaanuaril 2016. a.

(2) Määruse § 2 lõike 2 punkt 2 jõustub 1. juulil 2016. a.

[Lisa](#) Abivahendite loetelu
[RT I, 29.12.2024, 22- jõust. 01.01.2025]